

Eigenzinnige tuinarchitect

Wie in het Friese Oranjewoud rondloopt kan een excentrieke oudere man tegenkomen, die fanatiek bezig is om stukken puin en afval te stapelen. Het gaat hier niet om een doellose bezigheid van een zonderling, maar om een ecologisch project. De beroemde tuinarchitect Louis le Roy bouwt al 20 jaar eigenhandig aan een groene kathedraal.

Door Doris Grootenboer

ORANJEWOUDE - Louis le Roy is een beroemd man. Hij geeft lezingen over de hele wereld, en is met name een veel gevraagd gast spreker op internationale symposia over landschapsarchitectuur en milieuconferenties. Studenten uit heel Europa bezoeken zijn 'wilde' tuin in Oranjewoud bij Heerenveen en de universiteit van Braunschweig verleende hem een ereprofessoraat. De inmiddels 71-jarige tuinarchitect, leraar, kunstenaar en cultuurfilosoof Le Roy is nog steeds onverwoestbaar en gedreven bezig. Hij verwierf in de jaren zeventig bekendheid met zijn ideeën over wilde tuinen, die je aan zijn lot moest overlaten en waarin gesnoeid, gewied, noch gespit mocht worden.

Le Roy wil de natuur zijn gang laten gaan en moet niets hebben van aangelegde borders of lieve soezenprieeltjes. Hij wil een complex tuinsysteem met verschillende niveaus en niet een plat stuk grond. Die gelaagtheid maakt dat brandnetels of woekeraars geen kans krijgen waardoor unieke plantensoorten ontstaan. Maar gebied is geboden, een beetje resultaat is er pas na tientallen jaren.

De eco-kathedraal, waaraan hij al 20 jaar bouwt door eigenhandig brokken puin en ander afval op te stapelen waaruit dan vanzelf de meest bizarre planten uit opschieten, moet zo'n beetje in 3000 af zijn. Le Roy heeft geen haast, hij heeft al een opvolger voor zijn 'kathedraal', een landschapsarchitect van de Harvard Universiteit.

Het gras op het stukje land van Le Roy in Mildam is 35 jaar

Cultuurfilosoof en landschapsarchitect Louis le Roy op zijn land in Mildam.

Foto Penn

niet gemaaid, toch ziet het er met zijn ronde polletjes 'keurig' uit. Vroeger was Le Roy's vier hectare groot gebied een kaal weiland, nu is het een dik begroeid boscomplex met een hoogwaardig botanisch systeem, een vijver, een zelf gebouwd atelier en een keur aan wilde planten, zoals de zeldzame stinsebloem, maar ook bosanemonen, vergeetme-nietjes en gele dovenetel.

De laatste anderhalf jaar stortten 1100 vrachtwagens uit Heerenveen 15.000 ton afval op zijn land: stoeptegels, trottoirbakken, stukken muur, oud ijzer. Voor Le Roy is de bouw van zijn eco-kathedraal een dynamisch proces dat geen einde heeft, zoals ook het landschap er omheen eeuwig verandert.

Le Roy: „U wilt iets van mij weten over lente, tuinen? Bah. U bent toch niet van de Libelle! Ik

ben geen natuurmens. Ik loop het liefst in de stad; ik houd me bezig met de processen van de natuur, ik ben een pragmaticus. Lentegevoel is voor mij de gigantische energie-impuls om het eco-systeem naar complexiteit te jagen. Doorgaan, altijd doorgaan is mijn credo. Iets is nooit af.

„In stilstaande, uitgekristalliseerde gebieden als nette stadsparken of steden komt de mens in het gedrang. Zo'n park of stad is dood, steden zijn dode blokken geworden; de architecten houden absoluut geen rekening meer met de bewoners.”

Zijn woonplaats Heerenveen vond hem eerst een dorpsgeek, maar inmiddels is Le Roy benoemd tot ereburger. Nu is de gemeente trots op hem, vindt men het fantastisch wat hij met het puinafval doet. Het plaatselijk museum wijdt een permanente tentoonstelling aan zijn werk. Jaarlijks weten duizenden bezoekers en architectuurstudenten het bijzondere stukje grond in Mildam te vinden.

Le Roy is vaak gevraagd om zijn eigenzinnige projecten ook

elders uit te voeren. Hij weigerde echter omdat overal een tijdsliemiet aan zijn werk werd verbonden. „Overheden willen maar niet erkennen dat tijd eindeloos is. Dat strookt niet met de processen van de natuur. Alle korte termijnbeslissingen zijn fout.”

Voor de meeste mensen is de natuur de plant of bloem in hun tuin, die meteen mooi moet bloeien. Alweer fout. Zodra een tuin planmatig wordt ingericht is van een natuurlijk proces geen sprake meer: „Ik ben geen halve groene die het esthetisch paradijs terug wil hebben. Tuinarchitecten maken hun dromen waar, zijn die gerealiseerd dan houdt het op. Architectuur moet een beginpunt zijn. Na 30 jaar weet ik van planten ongeveer hoe ze zich gedragen.”

Le Roy werkt nooit in de tuin bij zijn huis: „U ziet hier een tuin

die nergens in Nederland bestaat, over twee maanden ziet hij er weer heel anders uit. Honderden plantesoorten die in verschillende lagen door elkaar heengroeien. Niks verstikt hier, zoals deskundigen menen. Volgens

Mien Ruys (populair tuinarchitecte, bijnaam Bielzenmien, red.) kan het niet wat ik hier doe, maar ze is nooit komen kijken. De Franse televisie, die mijn tuin een van de grootste projecten van de wereld noemt, filmde hier een hele week!”

Als ik het waag op te merken dat de meeste mensen toch graag snel resultaat in hun tuin willen zien om met plezier naar rozenhaag of sering te kijken, word ik gecorrigeerd. Le Roy: „Schoonheid is stilstand. Mensen die iets mooi vinden willen dat zo houden, kijken eeuwig naar hetzelfde. Dat soort mensen

is eigenlijk dood.”

Hij vervolgt: „Er zijn miljarden werklozen, wat een verloren potentieel! Mensen mogen van de politiek in positieve zin geen bijdrage leveren aan de ecologie van een stad. Wat kijk je dan? Ze rammen de boel kapot uit verveling. Ik durf te beweren, dat als je al die werklozen laat werken in gebieden zoals het mijne, er minder verkrachtingen en berovingen plaatsvinden.

„En nou het slot van mijn arrogante rotbetoog,” zegt Le Roy, een wat relativerender toon aanslaand dan voorheen. „Ik zeg, we nemen de kunstenaars, die kunnen de projecten leiden. Er is veel te veel kunst, wat moeten we daarmee, de musea kunnen alle rommel niet meer aan. We hebben echt alles tot kunst verklaard. Ergerlijk! Er is een miljoenenpotentie aanwezig, maar er wordt niets mee gedaan, men preferert stilstand, dood.”

De Ecokathedraal van Louis Le Roy, Mildam, Oranjewoud, bij Heerenveen. Openbaar toegankelijk.

